

AKTUELLT FÖR SVINHÅLLARE

I detta brev informeras om aktuella händelser för svinhållningen. Vi bifogar ert händelseutdrag ur svinregistret och era anmälningar om djurantal för tiden 1.3.2015–29.2.2016. Kontakta kundtjänsten om djurförteckningen innehåller felaktiga uppgifter som inte kan korrigeras med internetprogrammet eller om ni inte har möjlighet att använda det. Om ni redan har anmält bristerna eller nya händelser till kundtjänsten, förutsätter detta brev inga åtgärder från er sida.

Uppgifterna i svinregistrets första registreringsfaktureror bristfälliga

Faktureringsuppgifterna i de faktureror som sändes till svinproducenterna i början av mars är tyvärr bristfälliga.

Den aktuella fakturan är svinregistrets registreringsfaktura, som nu sändes ut för första gången och den gäller år 2015. Avgifternas storlek är baserad på antalet anmälningar om händelser och djurantal till svinregistret.

Registreringsavgiften bygger på jord- och skogsbruksministeriets förordning om Livsmedelssäkerhetsverkets avgiftsbelagda offentligt rättsliga prestationer (1161/2014 och 1259/2015).

Priset för producenternas registreringsavgift 1.1–14.10.2015 var 0,15 €/händelse och för resten av året (en förhöjning i JSM:s avgiftsförordning trädde i kraft i oktober) 0,20 €/händelse. Därför kan fakturan innehålla två rader med flyttningsanmälningar baserade på olika priser.

Om djurhållaren har befullmäktigat slakteriet att göra utmönstrings- och köpanmälningar för sin räkning, faktureras producenten trots detta. Slakteriets registreringsavgift för slaktanmälan faktureras separat från slakteriaktören.

Evira beklagar situationen.

Kontrollen av tvärvillkoren utvidgas

Husdjurslägenheter ska iakttä kraven i tvärvillkoren så att odlarstöden kan betalas ut till fullt belopp till jordbrukarna. Från och med år 2016 omfattar kraven på djurens välbefinnande i tvärvillkoren nästan hela djurskyddslagstiftningen och gäller alla produktionsdjur som hålls för jordbruksändamål. Eftersom tvärvillkoren som gäller djurens välbefinnande bygger på redan gällande djurskyddslagstiftning, kommer de inte att innebära nya krav för hållande av produktionsdjur.

Nya kontrollobjekt från och med år 2016 är vissa krav i anknytning till svinens djurhållningsplats och svinens skötsel.

Konstruktionerna och anordningarna på djurhållningsplatsen ska planeras, byggas och underhållas på ett sådant sätt att de är i gott skick och säkra för djuren. De material som svinen kommer i kontakt med (bl.a. boxar och anordningar), ska vara säkra för djuren och de ska kunna rengöras och desinficeras grundligt. Även utomhusfålla och beten ska vara säkra samt lämpligt torra och stängslen ska vara säkra och i gott skick. Lokalerna ska rengöras och desinficeras tillräckligt. Flytande sekret ska avlägsnas på behörigt sätt eller absorberas i torrströet.

Utfodrings- och vattningssystem samt andra automatiska eller mekaniska system som är oumbärliga för svinens välbefinnande ska kontrolleras minst en gång om dagen. Det ska finnas ett reservsystem som kan användas då anläggningarna inte fungerar. Reservsystemet kan vara exempelvis manuell utfodring eller vattning. Kontroller av anläggningarna behöver inte journalföras. Om automatisk vattnings- eller utfodringsanordning används, ska djuren vänjas vid att använda dem.

Svinen ska kontrolleras minst en gång om dagen och vid behov oftare. Man ska vara särskild uppmärksam när djuren är högdräktiga, nyligen har grisat eller ger di och vid stora förändringar av vårdförhållandena.

Undvik att blanda ihop olika grupper. Om det finns tecken på allvarliga slagsmål inom svingrupperna ska nödvändiga åtgärder vidtas.

Suggor eller gyltor ska rengöras noggrant innan de sätts i grisningshäckar. En vecka före beräknad tidpunkt för grisning måste grisande suggor och gyltor få tillgång till tillräcklig mängd lämpligt material att bygga bo av. Lämpligt bobyggnadsmaterial är till exempel halm, ris eller en repbunt.

Grisarnas hörntänder får inte klippas eller slipas ner som en rutinemässig åtgärd. Klippning eller slipning av vassa hörntandsspetsar tillåts endast om det på djurhållningsplatsen förekommer spenskador hos suggorna och om man innan åtgärden vidtas har försökt förhindra att spenskador uppstår genom att förbättra skötseln och se över djurhållningsmetoderna med tanke på grisarna. Smågrisar som är under 4 veckor gamla får inte avvänjas om avvänjning inte är nödvändig för djurens hälsa och välbefinnande. I undantagsfall får grisar avvänjas då de är 3-4 veckor gamla. Svinens svansar får inte vara kuperade.

Antalet döda djur ska journalföras. Journalföringen kan vara manuell eller elektronisk, och den ska kunna kontrolleras av tillsynsmyndigheten. Journalföringen kan också vara en del av kvalitetssystemet eller ett annat system som gården har i användning. Journalföringen ska bevaras i minst tre år efter utgången av det år då den senaste anteckningen om djuret gjordes i journalföringen.

Kraven i tvärvillkoren gäller inte sällskaps- och hobbydjur som inte används för jordbruksverksamhet. Inte heller enstaka svin som uppföds till husbehov eller som finns på små husdjurgårdar är underställda tvärvillkoren, om de inte har ett avtal om uppfödning av lantraser. Men om man sänder dessa djur till slakt och de hamnar i den allmänna livsmedelskedjan så omfattas djuren av tvärvillkorsövervakningen.

Det finns mera information på Eviras webbplats: www.evira.fi > Om Evira > Sakhelheter > Tvärvillkor > Övervakningen av tvärvillkoren utökas

På webbsidorna finns de detaljerade kraven i tvärvillkoren för de olika djurslagen.

Förhindra spridning av afrikansk svinpest till svinstallet

År 2015 fortsatte den afrikanska svinpesten (ASF) att spridas på Finlands närområden i Estland, Lettland, Litauen och Polen. Sjukdomen påvisades hos både vildsvin och produktionssvin. I januari och februari innevarande år konstaterades fortfarande flera fall av infekterade vildsvin; före 18.2 påvisades t.ex. i Estland 239 fall av afrikansk svinpest. Antalet insjuknade vildsvin är ännu högre eftersom ett fall i allmänhet hänger ihop med flera individer som påvisas vara smittade. Det är för närvarande stor risk att sjukdomen sprids till Finland. Om afrikansk svinpest sprids till Finland skulle det innebära stora ekonomiska förluster för svingårdarna och hela köttindustrin eftersom den internationella handeln skulle avstanna, djuren avlivas och gårdarna saneras.

ASF-viruset överlever lätt i miljön och sprids lätt. Sjukdomen har spridits via t.ex. svintransporter, utfodring med matavfall som innehåller viruset samt via vildsvin. ASF-viruset förstörs inte vid låga matlagningstemperaturer och kan därför spridas med bl.a. rökta eller lufttorkade köttprodukter. Djupfrysning förstör inte heller viruset. ASF-viruset kan även spridas från infekterade områden via oupphettat foder och strö eller med transportmedel.

Producenten kan själv påverka spridningen av smittsamma sjukdomar till svinstallet eftersom ett gott sjukdomsskydd är det säkraste sättet att förhindra att smittsamma sjukdomar kommer in i svinstallet. Det är den svagaste länken i smittskyddet som avgör dess nivå, och det är viktigt att alla som arbetar på gården och som besöker den lägger sig in i hur man ska gå tillväga och hur skyddsutrustningen ska användas. För att förhindra att sjukdomen sprids ska oupphettat foder, som t.ex. konserverats färskt, eller obehandlad skörd inte föras in till Finland från sjukdomsdrabbade områden. Det ska också beaktas att t.ex. torkning av spannmål inte nödvändigtvis förstör det sjukdomsalstrande viruset. Det är alltid skäl att kontrollera ursprunget för foder som införs till Finland, eftersom fodret kan komma från ett annat land än inköpslandet.

Om smittan kommer till Finland är det av största vikt att den upptäcks i ett tidigt skede så att spridning av sjukdomen kan förhindras och sjukdomen utrotas. Alla svinhållare och alla som deltar i skötseln av djuren ska kunna identifiera sjukdomssymptomen. Vid akut afrikansk svinpest är det viktigaste första symptomet i allmänhet hög feber (över 40,5 °C) i kombination med apati, aptitlöshet, snabb och försvärad andning samt ögon- och näsflöden. Svin kan också dö plötsligt utan föregående symptom. Inkubationstiden för enskilda djur är 5-15 dygn. I praktiken kan ändå symptomen även vara lindriga och uppträda först flera veckor efter att gården smittats med viruset, eller ännu senare.

Insjuknade svin kan ha rörelsestörningar och djuren trycker sig då mot varandra. Kastning kan också vara ett symptom hos suggor. Hos en del svin kan uppkastningar och förstoppning förekomma medan andra kan ha blodig diarré. Svinen kan ha blodutgjutelse på huden, i synnerhet i kroppens perifera delar och i öronen. Dödligheten kan vara 100 procent, men det är viktigt att komma ihåg att antalet djur som uppvisar symptom kan vara mycket lågt i början.

Eftersom symptomen och antalet djur som uppvisar symptom kan variera, ska afrikansk svinpest misstänkas även i sådana fall där endast några djur uppvisar symptom eller då symptomen är lindriga. Kontakta kommunalveterinären utan dröjsmål om djuren insjuknar.

Afrikansk svinpest smittar till tamsvin och vildsvin, men även till mini- och mikrosvin. Afrikansk svinpest smittar inte till människan. Det finns inget vaccin eller någon behandlingsmetod för ASF-viruset. Afrikansk svinpest har inte ännu påvisats i Finland.

Den högsta tillåtna halten av vitamin A i svinfoder ändras

Vitamin A är en fodertillsats vars användning regleras av Europeiska unionens lagstiftning. Beroende på tillsatsens natur, finns det olika bestämmelser om användning av fodertillsatser och de fastställs på EU-nivå. De nya högsta tillåtna halterna av vitamin A i foderblandningar för svin har fastställts i EU för att begränsa konsumenternas intag av vitamin A via svinkött. Helfoder för svin (12 % fukthalt), det vill säga foder som innehåller djurets dagliga energibehov, får i fortsättningen innehålla 6 500 ie/kg vitamin A för slaktsvin, 12 000 ie/kg för suggor samt 16 000

ie/kg för diande och avvänjda grisar. För de andra svingrupperna har ingen maximihalt fastställts för vitamin A. Tidigare fick helfoder för slaktsvin innehålla högst 13 500 ie/kg vitamin A. Fodertillverkarna ska senast observera dessa nya högsta tillåtna halter av vitamin A i foderblandningar som framställts efter 26.5.2016. Under övergångsperioden får foderblandningar som framställts före detta datum användas till slut i enlighet med anvisningarna för fodret.

Kom även ihåg att journalföra fodret

Journalföring är en grundläggande förutsättning för att foder ska kunna spåras och kravet gäller gårdar som odlar växter som ska användas till foder och husdjursproducenter. Det är nödvändigt att spåra foder då det till exempel misstänks att fodret har orsakat sjukdom hos djur och det måste tas ur användning. Med foder avses ämnen och produkter som används för utfodring av djur, exempelvis spannmål, grovfoder, olika foderblandningar, fodertillsatser och blandningar av dessa, dvs. förblandningar samt foderläkemedel. Journalföringen av foder kontrolleras också vid kontrollen av iakttagandet av tvärvillkoren som gäller foder, och dessa kontroller utförs på ungefär en procent av de gårdar som ansökt om jordbruksstöd.

Skyldigheten att föra journal gäller foder som anskaffats till gården, foder som avlåtits från gården och foder som producerats på gården. Journalföringen ska innehålla foderförsäljarens eller köparens namn, adress och leveransdatum, produktens namn och fodrets mängd. I journalföringen av det foder som använts till utfodring av djur, ska ingå den djurgrupp som fodret gavs till och datum då användningen av fodret avslutades, till exempel då det gäller foderläkemedel och en karenstid är förknippad med användningen av fodret. Anteckning av koder vid journalföringen av fodret i foderlagret underlättar vid spårning av fodret och återkallande i en eventuell farosituation. Utöver själva fodret ska även undersökningsresultaten av de prover som tagits av fodret journalföras. Som journalföring räcker det med exempelvis inköps/försäljningskvitton, läkemedelsbokföring av foderläkemedel och/eller då det gäller foder som producerats på gården, att journalföringen om skiftena bevaras då de innehåller uppgifter som krävs för journalföringen. Kraven på journalföring av foder finns i Eviras modellblankett för journalföring av foder på Eviras webbplats. Som journalföring av prover som tagits av fodret räcker det med att undersökningsresultaten bevaras. Journalföringen ska bevaras i fem år.

Mera information om journalföring av foder:

www.evira.fi > Djur > Foder > Verksamhet inom fodersektorn > Jordbrukare och husdjursproducenter > Bokförings- och andra krav i samband med primärproduktion av foder

Serviceavbrott i svinregistret år 2016

Svinregistret kan inte användas 20–22.5.2016, 16–18.9.2016 och 11–13.11.2016. Serviceavbrotten sker i enlighet med förvaltningsområdets serviceavtal och är förlagda till veckoslut. Avbrotten inleds kring kl. 16 på fredagar och fortsätter på sin höjd fram till måndag morgon.

Brev och e-post i fritt format kan inte godkännas som anmälningssätt

Djurhållaren kan göra anmälningar till svinregistret på elektronisk väg med internetprogrammet för svinregistret eller genom att använda en blankett avsedd för ändamålet eller genom att ringa kundtjänsten. Blanketterna kan sändas in per post eller som bilaga till e-posten (en undertecknad, skannad blankett). Anmälningar som skrivits i fritt format i ett e-postmeddelande eller i ett brev tas inte emot.

Du hittar svinregistret på Eviras sidor eller genom att skriva i webbläsaren: <https://niemi.mmm.fi/elain>. Det kostar inget att använda programmet och det kan användas av alla svinhållare. Rättigheterna till programmet får du från Kommunens lantbruksnäringsmyndighet. Efter att rätten har beviljats kan du logga in dig i programmet med landsbygdsförvaltningens koder eller med dina bankkoder.

Ifyllande av blanketten om anmälan om djurantal

Producenten kan göra anmälan om djurantal med internetprogrammet eller på en blankett. Blanketterna kan sändas in per post eller med fax.

Om anmälingen görs på en pappersblankett ska även sida 2 med koderna sändas in, även om inga djur har dött under den period som anmälan om djurantal gäller. Vid anmälan av döda djur är det bra att komma ihåg att bortskaffningsmetoden är en obligatorisk uppgift som görs per djurtyp.

Svinregistrets kundtjänst har öppet vardagar kl. 8.15–16.00

Postadress: Svinregistrets kundtjänst/MLOY, PB 25, 01301 VANDA

Telefon: 09 85666 003

Fax: 09 27100 35

E-postadress: sikarekisteri@mloy.fi

Ersättning för djurens välbefinnande

Den planerade tidtabellen för betalning av ersättning för djurens välbefinnande för 2015 är i juni (webbplatsen mavi.fi). Utbetalning för år 2016 ska sökas senast 15.6.2016 i Viputjänsten eller på blankett 409. Får- och getgårdarnas djurantal behöver inte uppges i ansökan, eftersom Landsbygdsverket får dem från djurregistren.